

2008/2

Afgiftekantoor: Brussel X 1/2219

DOSSIER :
**Biobrandstoffen,
geen mirakeloplossing!**

Oprichting van een virtueel
kantoor in Portugal

Jaarverslag 2007

GREENPEACE

Magazine • Driemaandelijks • Zomer 2008 • Juni - juli - augustus • 20ste jaargang • n° 78

www.greenpeace.be

Wordt het een mooie Lente voor het Leefmilieu?

Het federale politieke landschap in België kent woelige tijden. Het regeringsprogramma is in zijn geheel weinig ambitieus, zeker op het vlak van leefmilieu. Toch is er in april 2008 een lovenswaardig initiatief genomen door minister van Klimaat en Energie Magnette: de Lente van het Leefmilieu.

De Lente van het Leefmilieu heeft theoretisch als doel alle actoren die betrokken zijn bij de thema's klimaat, leefmilieu en duurzame ontwikkeling te laten deelnemen aan workshops. Daarmee wil de minister het volgende bereiken: optimale coördinatie van het beleid dat door de verschillende overheidsniveaus wordt gevoerd, duidelijke engagementen van de diverse overheden en een nauwe betrokkenheid van de sociale partners en het middenveld.

Greenpeace heeft zich volop geïnvesteed in dit consultatieproces. Bij het ter perse gaan van dit magazine was dit proces nog maar net gestart. We kunnen dus nog niet over resultaten rapporteren. Maar het staat vast dat Greenpeace een reeks politieke doelstellingen zal verdedigen die als volgt samengevat kunnen worden:

- Een energie(r)evolutie ontketen om het klimaat te redden. De uitstoot van broeikasgassen in de Europese Unie met 30 % reduceren tegen 2020, het potentieel aan windenergie op de Noordzee benutten, de sluiting van de kerncentrales handhaven en een vermindering van de CO₂-uitstoot in de transportsector realiseren zijn enkele van onze eisen.

- IJveren voor meer ecologische rechtvaardigheid. De zware druk op het leefmilieu en groeiende ongelijkheid in de wereld moet keren. Om dat te bereiken moet duurzame landbouw gepromoot worden die vrij is van ggo's en de biodiversiteit respecteert. Ook de ontbossing voor biobrandstoffen moet stoppen. Verder moet België zijn rol opnemen om de oerbossen in Congo te beschermen.

Greenpeace verwacht concrete en ambitieuze resultaten. De Lente van het Leefmilieu van Minister Magnette mag niet uitmonden in een grijze herfst of erger nog in een kale winter.

Peter De Smet
Directeur Greenpeace

2008/2 Zomer

[INTERNATIONAAL]

- 3** **Blik op de wereld**
In vogelvlucht een kijk op acties in alle hoeken van de wereld
- 4-5** **Blik op de wereld**
Oprichting van een virtueel kantoor in Portugal
- 6** **Biodiversiteit**
Tijd en tonijn raken op!

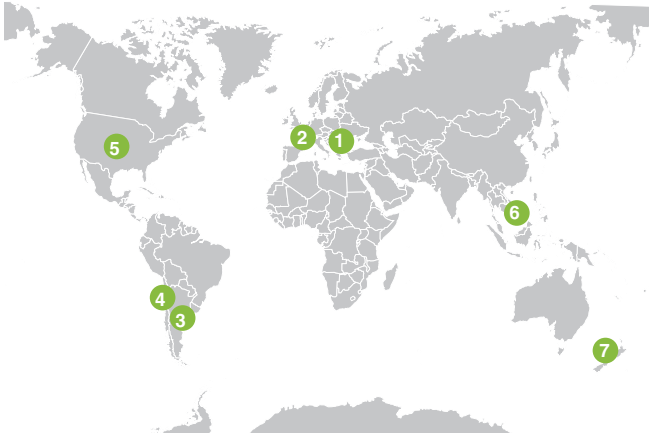
[IN BELGIË]

- 7** **Klimaat**
 - Huwelijk tussen Sarkozy en Merkel een ramp voor het klimaat?
 - Stuur een postkaart naar het de Belgische leden van het Europees Parlement!
- 8** **Klimaat**
 - Kom in actie voor verantwoorde autoreclame
 - Neen aan de CHB-verbinding!
- 9** **Biodiversiteit**
Een nieuwe overwinning voor kringlooppapier
- 10** **Biodiversiteit**
Ggo-vrij voeder moet terug op het menu!
- 11** **Biodiversiteit**
Eén ggo-populier maakt de lente niet
- 12-14** **Greenpeace en u**
 - 80 % van onze donateurs werkt met een doorlopende opdracht. En u?
 - Nodig een Greenpeacespreker uit!
 - Onze nieuwe rubriek 'Uw mening telt'
 - Wilt u onze nieuwsbrief ontvangen?
 - Sterartiest voor Greenpeace
 - Greenpeace onderbreekt zijn merchandising
 - Neem zelf deel aan Greenpeaceacties!
 - Greenpeace steunen via een legaat of een schenking

[DOSSIER]

Sommigen zien in biobrandstoffen een oplossing om de uitstoot van broeikasgassen van de transportsector te beperken. Nochtans blijkt uit steeds meer wetenschappelijke studies dat biobrandstoffen in veel gevallen meer slecht dan goed doen voor het klimaat. Greenpeace vindt het hoog tijd om het aanvankelijke enthousiasme over de biobrandstoffen grondig bij te stellen.

Greenpeace magazine wordt gemaakt voor de sympathisanten van Greenpeace in België ■ **Redactie en vertaling:** Joke Buts, Lieve De Meyer en Caroline Veter ■ **Concept:** Griet Wittoek ■ **Druk:** Massoz ■ **Gedrukt op** Cyclus Print, 100 % gerecycleerd, niet chloorgebleekt papier ■ **Werken mee aan dit nummer:** Natacha Adam, Fawaz Al Bitar, Line De Blander, Peter De Smet, Veerle Dossche, Sandra Gernay, Jonas Hulsens, Karen Janssens, Elysabeth Loos, Petra Matthes, Pierre Schurmans, Joeri Thijs. ■ **Foto cover:** © Greenpeace/Rante ■ **Verantwoordelijke uitgever:** Peter De Smet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel, tel 02 274.02.00, fax 02 274.02.30 ■ **Greenpeace** is een onafhankelijke, geweldloze en niet politieke organisatie die tot doel heeft milieubedreigingen aan te klagen en oplossingen aan te dragen. Greenpeace steunt enkel op giften van sympathisanten.
www.greenpeace.be. Bank 001-1380706-84. Erkenningsnummer: P501034

1 ROEMENIË onder druk van onder andere Greenpeace heeft de Roemeense overheid beslist om op haar grondgebied een moratorium in te stellen op de teelt van genetisch gemanipuleerde maïs (MON810 van Monsanto). Roemenië is daarmee het zevende Europese land dat ggo's op zijn grondgebied verbiedt. Spanje, waar ggo's nog altijd op grote schaal worden gekweekt, raakt steeds meer geïsoleerd in Europa.

2 FRANKRIJK 24 uur lang blokkeerden actievoerders van Greenpeace de Galina III, een boot met verdacht hout afkomstig uit het Amazonegebied. Na deze actie verbond de Franse regering zich ertoe om tijdens het Franse voorzitterschap van de Europese Unie vanaf 1 juli 2008 een Europese richtlijn te verdedigen tegen de handel in illegaal en niet duurzaam geproduceerd hout. De actie had zelfs gevolgen tot in Brazilië. De overheid deelde er mee dat zij in de haven van Santarem in het Amazonegebied een nieuwe lading illegaal hout voor Europa in beslag had genomen.

3 ARGENTINIË president Kirchner heeft meegedeeld dat hij tegen 2010 energieverslindende gloeilampen wil verbieden. Dit is de eerste wetgevende stap die een Zuid-Amerikaans land zet om een eind te maken aan deze ondoeltreffende vorm van verlichting. Deze overwinning komt er na een heel actieve campagne door het Argentijns kantoor van Greenpeace. Die campagne viel zo sterk in de smaak bij de president van het land, dat hij tijdens een conferentie liet weten "het voorstel van Greenpeace te zullen volgen".

4 CHILI in het centrum van Santiago vormden meer dan 1000 mensen een menselijk hart rond een opblaasbare walvis van meer dan 30 meter lang. Zij richtten een oproep tot de regering om in de Chileense territoriale wateren een walvisreservaat in te stellen.

5 VS tijdens de expeditie van Greenpeace in de zomer van 2007 naar de Beringzee werd een nieuwe soort spons ontdekt, met de naam Aaptos kanuux. Die ontdekking werd aangekondigd op de dag dat de Verenigde Naties in New York vergaderden over de bescherming van de diepzee. Meer dan ooit is het dringend nodig om een wereldwijd netwerk van zeereservaten in te stellen voor de bescherming van de mariene habitats. Vandaag is overbevissing schering en inslag in bijna alle oceanen op aarde en het risico is groot dat soorten zullen worden uitgeroeid vóór wetenschappers ooit de kans krijgen om ze te inventariseren.

6 FILIPIJNEN actievoerders van Greenpeace namen waterstalen in de buurt van een van de vele open vuilnisbelten in de buurt van het grootste zoetwatermeer van de Filipijnen. Op die manier herhaalt Greenpeace zijn oproep aan de regering voor een strengere toepassing van de afvalwetgeving in het land. Tegelijk wijst Greenpeace de bevolking op de nood aan een beter afvalbeheer. Het gebeurt immers nog al te vaak dat afval gewoon op een stortplaats belandt en daar het water voor dagelijks gebruik vervuult.

7 NIEUW-ZEELAND een dertigtal actievoerders hebben duizend bomen aangeplant op gronden die waren ontbost om er weiland van te maken. Met deze symbolische actie wilden zij aantonen dat de regering er niet in slaagt haar milieuvriendelijke reputatie te verzoenen met een daadwerkelijk beleid ter bestrijding van de klimaatverandering. Deze ontbossing heeft een dubbele impact op het klimaat: door het kappen van bomen komen broeikasgassen in de atmosfeer terecht en bovendien worden

de bossen vervangen door weiland voor melkvee. Veeteelt is een van de activiteiten die de grootste bijdrage levert aan de opwarming van de aarde.

Oprichting van een virtueel kantoor in Portugal

In februari 2008 heeft Greenpeace een virtueel kantoor geopend in Portugal. Geen enkele campagneverantwoordelijke of andere vertegenwoordiger van Greenpeace is fysiek aanwezig in het land. En toch laat Greenpeace meer dan ooit van zich horen in Portugal. De lancering van een website ⁽¹⁾ in het Portugees leidde er tot een ongekennde mobilisatie en sensibilisering. Een gesprek met Evandro Oliveira, die optreedt als woordvoerder voor dit project.

Wat is de betekenis van een virtueel kantoor?

Het is de eerste keer dat we bij Greenpeace werken volgens dit concept: het virtuele kantoor bestaat

uit een website, volledig in het Portugees, waarmee wij de bevolking willen aanmoedigen om online deel te nemen aan onze acties. Als cyberactivist kunnen ze ons helpen om overwinningen te boeken in nieuwe milieudossiers. Op die manier hebben we tegelijk de gelegenheid om nauwere banden aan te knopen met de Portugese bevolking. Het gaat hier om de Portugezen zowel in hun eigen land als elders. En dat alles zonder dat we een kantoor in het land hebben! Neem gerust even een kijkje op www.greenpeace.pt.

Waarom hebben jullie dit virtuele kantoor in Portugal eigenlijk geopend?

Greenpeace voert al verschillende jaren een internationale campagne tegen overbevissing en voor een verantwoorde consumptie van visserijproducten. Als een van de onderdelen van deze campagne willen wij de consumenten aanmoedigen om te kiezen voor vis die niet voorkomt op de lijst van bedreigde soorten! Om onze activiteiten meer gewicht te geven, moeten we de Portugezen aan onze kant krijgen en hen bewust maken van deze problematiek: zij zijn dol op vis en eten maar liefst 50 kilo vis per jaar... en per persoon. Zo ontstond het idee om een virtueel Greenpeace te creëren in Portugal.

Hoeveel mensen zijn vandaag bij dit project betrokken?

Het team bestaat uit de verantwoordelijke voor de campagne Oceanen, die werkt vanuit Spanje, uit een webmaster en uit

mezelf. Ik heb mijn kantoor in Amsterdam. De wetenschappers van Greenpeace die belast zijn met het project rond visserijproducten, zijn gevestigd in Groot-Brittannië. Het is dan ook logisch dat wij heel veel virtueel vergaderen.

Was Greenpeace voor de oprichting van dit kantoor dan helemaal niet aanwezig in Portugal?

Wij organiseerden er wel af en toe een actie, maar alleen in het kader van internationale projecten. Zo hebben we daar bijvoorbeeld wel al actie gevoerd tegen de verspreiding van ggo's, tegen de illegale houtkap, ...

Denkt u dat uw project vruchten zal afwerpen?

O ja! Al lang voor we met dit virtuele project van start gingen, waren er veel Portugezen die onze acties steunden en deelnamen aan cyberacties van Greenpeace International of via Greenpeace Spanje. We konden ook rekenen op financiële steun van een groot aantal mensen. Door nu op deze manier aanwezig te zijn in Portugal, komen wij tegemoet aan de verwachtingen van veel Portugezen.

Hoeveel sympathisanten hebt u dan in Portugal?

Bij de lancering van het virtuele kantoor in februari telden we 7000 cyberactivisten. Amper twee maand later zijn dat er al 10.000! Tegen eind dit jaar willen we zelfs 50.000 sympathisanten hebben die onze acties steunen via internet... Dat is zeker een ambitieuze doelstelling, maar we werken er hard aan.

Wat doen de cyberactivisten concreet?

Ze nemen deel aan internetacties, die vooral bedoeld zijn om de supermarkten onder druk te zetten om zoveel mogelijk niet-bedreigde vissoorten te verkopen. Voor de

komende maanden hebben wij nog andere activiteiten in petto: via het internet hebben wij vrijwilligers gezocht die informatie willen verstrekken op het terrein. Zij zullen de vissers rechtstreeks aanspreken om hen te informeren over de problematiek van de overbevissing, ze zullen ook in de supermarkt gaan kijken welke vis daar te koop is, enzovoort. Op termijn willen wij onze activiteiten in Portugal ook uitbreiden naar de klimaatverandering. In eerste instantie willen we de bevolking vooral informeren over deze problematiek.

Wij beschikken ook over een discussieforum, waarmee wij proberen de Portugezen meer bij onze campagnes te betrekken. Enerzijds geven zij ons via dit forum hun mening over de activiteiten die wij organiseren of plannen. Anderzijds doen zij suggesties voor activiteiten die we eventueel zouden kunnen opzetten. Zo hebben veel mensen ons voorgesteld om informatie te bezorgen aan de studenten van de Portugese universiteiten. Vandaag zijn wij deze optie ernstig aan het overwegen, waarschijnlijk gaan we dat ook via elektronische weg doen.

Hebt u sinds de oprichting van uw virtuele kantoor al overwinningen behaald voor het milieu?

Neen, daarvoor is het nog te vroeg. Maar wij hebben wel veel succes geboekt op het vlak van erkenning: sinds de oprichting van ons virtuele kantoor spreekt de pers veel meer over Greenpeace dan vroeger. De journalisten melden niet alleen onze activiteiten in Portugal, maar ook de acties die we bijvoorbeeld in Frankrijk of in Spanje voeren. De reacties van de politieke partijen in Portugal zijn meestal ook heel positief, net als die van de andere ngo's.

– Interview door Caroline Veter

⁽¹⁾ www.greenpeace.pt

1 Actie tegen drijfnetten in Lissabon.

2 Actie tegen genetisch gemanipuleerde organismen.

3 Actie tegen de invoer van illegaal hout in Portugal.

4 In de buurt van Porto houden actievoerders zich klaar om actie te voeren tegen een schip met illegaal gekapt hout uit het Amazonegebied.

Tijd en tonijn raken op!

In april namen tachtig actievoerders van Greenpeace het heft in handen op de European Seafood Exposition in Brussel om niet-duurzame praktijken bij de tonijnvangst aan te klagen. Tegelijk verzochten zij de bezoekers om alleen nog vis en zeevruchten te kopen afkomstig van duurzame visvangst. Duizenden kilometer daarvandaan verzamelde de Esperanza ondertussen concrete bewijzen van de illegale en buitensporige visvangst.

De European Seafood Exposition is de plaats bij uitstek waar beroepsmensen uit de sector van de vis, schaal- en schelpdieren elkaar ontmoeten. Dit jaar waren op deze vakbeurs 1600 bedrijven uit tachtig landen vertegenwoordigd. Het probleem is echter dat de tentoongestelde vis vaak het resultaat is van niet-duurzame of zelfs illegale visserijpraktijken. Dat geldt vooral voor tonijn. De toestand is momenteel zo ernstig dat sommige tonijnbestanden haast volledig zijn uitgeroeid. Daarom sloten actievoerders van Greenpeace uit vijftien verschillende landen tijdens de expo de stands van vijf grote tonijnleveranciers, namelijk Dongwon, Mitsubishi, Moon Marine, Azzopardi en Ricardo Fuentes. Zij eisten een moratorium op de verkoop van bedreigde tonijnsoorten, zodat de bestanden de kans krijgen om zich te herstellen. Tegelijk riepen zij de talrijke bezoekers via een geluidsboodschap op om enkel producten te kopen afkomstig van duurzame visvangst.

Van de Stille Oceaan tot de Middellandse Zee

Op hetzelfde moment voerde Greenpeace actie in de Stille Oceaan, waar 60 % van de wereldwijde tonijnvangst vandaan komt. De overbevissing treft de twee belangrijkste tonijnsoorten in de regio, de grootoog- en de geelvintonijn. De Esperanza verza-

Actie aan de European Seafood Exposition in Brussel, april 2008.

In de Stille Oceaan stellen actievoerders de overbevissing van tonijn aan de kaak. Zij eisen de oprichting van zeereservaten.

melde er nieuwe bewijzen om de illegale visserijpraktijken aan te kaak te stellen. Aan boord van rubberboten protesteerden actievoerders tegen grote vissersboten, echte drijvende fabrieken, uit de Verenigde Staten, Taiwan en Korea. Het ging onder andere om een boot van de grootste Koreaanse tonijnproducent Dongwon... die ook al op de Seafood Exposition in Brussel onder vuur kwam te liggen!

Ook in de Middellandse Zee zijn de grote vissersbedrijven actief, met een toegelaten totale vangst van 28.500 ton blauwintonijn. Dit quotum ligt veel te hoog, want de wetenschap toonde aan dat niet meer dan 15.000 ton zou mogen worden gevangen.

Er bestaan oplossingen, laten we ze toepassen!

De voorbije jaren heeft Greenpeace op verschillende niveaus de inspanningen voor een meer duurzame visvangst opgevoerd. Greenpeace klaagt de bedrijven aan die zich bezondigen aan overbevissing. Op politiek vlak eisen wij tegelijk de instelling van een uitgebreid netwerk van zeereservaten in 40 % van de oceanen op aarde. Daar zou het tonijnbestand en ook alle andere vormen van leven in zee zich kunnen herstellen. En ten slotte richt Greenpeace zich in een aantal landen tot de supermarkten, met het verzoek om zich enkel nog te bevoorraden met producten die gevangen zijn volgens duurzame exploitatie- en beheersmethoden.

– Caroline Veter

■ Wat kunt u doen?

Eet alleen niet bedreigde vissoorten! Maar informatie vindt u op www.greenpeace.org/actie (rubriek Als consument).

Huwelijk tussen Sarkozy en Merkel een ramp voor het klimaat?

Voor het einde van dit jaar wil de Europese Unie een regelgeving goedkeuren die de CO₂-uitstoot van nieuwe auto's moet inperken. De lobby van autoconstructeurs blijft intussen druk uitoefenen om de markt van grote en krachtige auto's af te schermen. Bovendien dreigen nu ook gesprekken tussen Frankrijk en Duitsland de regelgeving af te zwakken.

Om te reageren tegen deze nieuwe Frans-Duitse tandem, organiseerden actievoerders van Greenpeace onlangs een huwelijksstoet met grote Duitse auto's in hartje Parijs. Tegelijk deelden ze ook uitnodigingen uit voor een nakend 'huwelijk' tussen Nicolas Sarkozy en Angela Merkel.

De gemiddelde CO₂-uitstoot van een auto bedraagt vandaag 160 g CO₂/km. De beperking van die uitstoot zou een ernstige stap vooruit betekenen in de strijd tegen de klimaatverandering. Maar terwijl de Europese Unie al maanden zwoegt op dit dossier, lijkt Duitsland vooral oor te hebben voor de eisen van de (Duitse) auto-industrie. En die wil uiteraard liever grote en krachtige auto's blijven verkopen, die meer opleveren. De voorbije maanden toonde Frankrijk zich een van de belangrijkste pleitbezorgers van een ambitieuze regelgeving. Maar nu dreigt het land een bocht van 180 graden te maken. Frankrijk voert gesprekken met Duitsland over de problematiek van de CO₂-uitstoot van

Stuur een postkaart naar het Europees Parlement!

Om tot een ambitieuze regelgeving te komen om de CO₂-uitstoot van nieuwe auto's te beperken, hebben twee Europese instanties hun zeg: de Europese Raad van Milieuministers en het Europees Parlement. De deal tussen Frankrijk en Duitsland zou het standpunt van de Europese Raad van Milieuministers wel eens negatief kunnen beïnvloeden. De stem van de leden van het Europees

Parlement is dus van cruciaal belang in dit dossier. Zij moeten hierover de komende maanden stemmen. Stuur daarom de postkaarten die u bij dit magazine vindt naar de meest betrokken Belgische Europarlementsleden (Milieu- en Industrie Comités). Vraag hen te kiezen voor het klimaat en niet te bezwijken onder de druk van de autolobby. Alvast bedankt!

auto's. In ruil voor Duitse steun in een aantal andere dossiers tijdens het Franse voorzitterschap in de tweede helft van 2008, lijkt Frankrijk nu bereid om een minder ambitieus standpunt in te nemen in de discussies over de CO₂-uitstoot van nieuwe auto's. Als deze koehandel slaagt,

zou dat nefaste gevolgen hebben voor het leefmilieu. Bovendien dreigt die het Europees democratisch proces te hypotheriseren. Een Europese beslissing moet door de 27 lidstaten genomen worden!

Wat is dan een ambitieuze regelgeving?

Om de uitdaging van de klimaatverandering aan te pakken, moet de Europese Unie ambitieuze doelstellingen nastreven voor de beperking van de CO₂-uitstoot van nieuwe auto's. De regelgeving zou ten minste de volgende elementen moeten bevatten: een beperking van de gemiddelde uitstoot van nieuwe auto's tot 120 g CO₂/km tegen 2012 en 80 g CO₂/km tegen 2020; de verdeling van de inspanningen over de constructeurs op basis van de grootte (grondoppervlakte) en niet het gewicht van hun auto's. Dit laatste zou de nefaste trend naar alsmear zwaardere auto's contradictoerisch genoeg niet omkeren. En tenslotte de invoering van boetes die voldoende afschrikken om de constructeurs te dwingen de regelgeving na te leven.

Stappen Nicolas Sarkozy en Angela Merkel binnenkort in het huwelijksbootje?

– Joeri Thijs

Kom in actie voor verantwoorde autoreclame

Bent u van plan binnenkort een nieuwe auto te kopen? Ga dan vooraf na hoeveel CO₂ de verschillende modellen uitstoten. Maar vergeet uw vergrootglas niet als u de diverse autoreclames uitpluist!

99 % van de reclame houdt immers geen rekening met de Europese richtlijn van 1999 (omgezet in een Belgische wet) die bepaalt dat het verbruik en de CO₂-uitstoot van een auto 'gemakkelijk leesbaar en ten minste even zichtbaar moeten zijn als de belangrijkste informatie (in de advertentie)'. Neemt u zelf maar even de proef op de som: u zult deze gegevens wel systematisch aantreffen, maar in haast onleesbare lettertjes. Nochtans hebt u als consument het recht om te weten hoeveel CO₂ de auto's uitstoten die de constructeurs u proberen te verkopen. Duidelijke informatie zou u trouwens helpen om met kennis

van zaken een auto te kiezen en daarbij te opteren voor het model met de minste milieu-impact.

– Joeri Thijs

■ Wat kunt u doen?

Dien een klacht in tegen een constructeur

Wilt u protesteren tegen deze situatie? Vindt u dat de constructeurs de plicht hebben om de consumenten voldoende te informeren? Verschillende ngo's, waaronder Greenpeace, hebben een uitgebreide campagne opgezet en vragen de consument om een klacht in te dienen bij de Jury

voor Ethische Praktijken inzake reclame. Meer info op www.adverteerco2.be. Het indienen van een klacht kost u hoogstens vijf minuten.

Door massaal te reageren, kunnen we er in sla-gen het tij te keren!

Neen aan de CHB-verbinding!

In het kader van de campagne voor een meer duurzame mobiliteit steunt Greenpeace de actie van talrijke ngo's en burgers, verenigd in het comité Stop CHB. Ze verzetten zich tegen de plannen van het Waalse Gewest om ten oosten van Luik een nieuwe snelweg aan te leggen, tussen Cerexhe-Heuseux en Beaufays, de zogenaamde 'CHB-verbinding'.

Met bijna dagelijks berichten over de gevaren van de klimaatverandering en luchtvervuiling, is het hoog tijd dat iedereen inspanningen levert om de uitstoot van broeikasgassen en fijn stof te beperken. En toch pakt het Waalse Gewest uit met een project dat het gebruik van de wagen alleen maar zal versterken. Het budget voor dit project kan alvast niet worden besteed aan duurzamere vormen van mobiliteit.

Bovendien zal de nieuwe snelweg ook dwars door Natura 2000-gebieden lopen, belangrijke toevluchtplaatsen voor trekvogels, fauna en flora en dus een onherstelbaar verlies veroorzaken.

Een illegaal project!

Greenpeace heeft zijn bezwaren tegen dit project overgemaakt aan minister Antoine van Vervoer en Ruimtelijke Ontwikkeling. Zelfs de Europese Commissie heeft in april

een 'gemotiveerd advies' verstrekt, waarin zij stelt dat het project in strijd is met het Europese recht aangezien er geen enkele strategische impactstudie is uitgevoerd! Het is nu aan minister Antoine om al dan niet groen licht te geven voor dit project. Zal hij

rekening houden met de bekommernissen van vele ngo's en burgers? Zal hij luisteren naar het advies van de Commissie? U kunt het allemaal volgen op www.stopchb.be

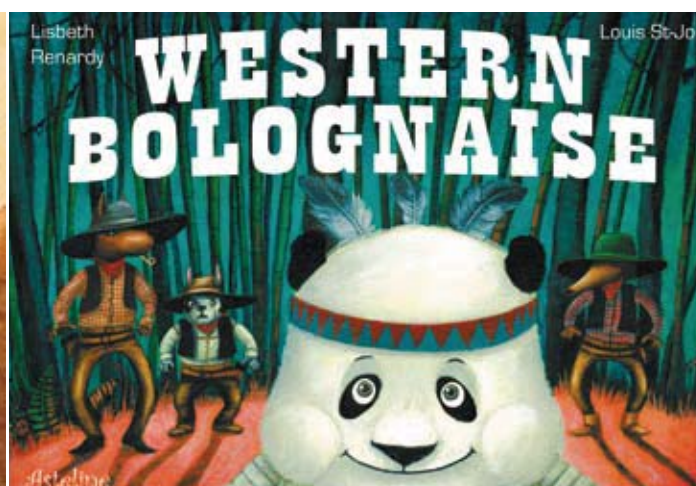
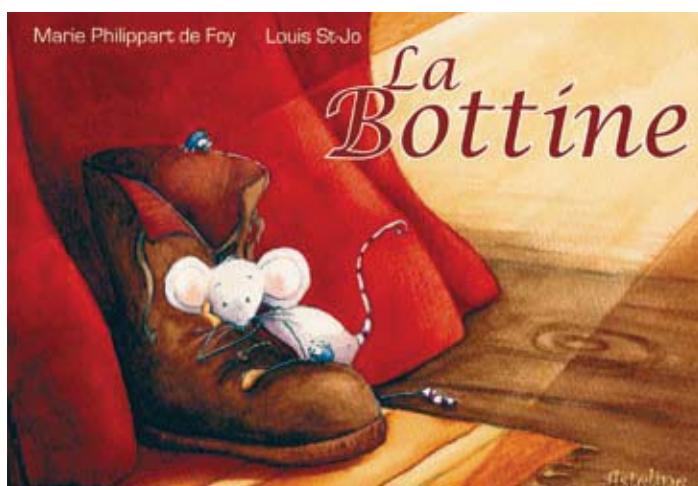
– Joeri Thijs

De plaatselijke bevolking verzet zich massaal tegen de CHB-verbinding!

Een nieuwe overwinning voor kringlooppapier

Enkele jaren geleden lanceerde Greenpeace International zijn boekencampagne. Daarmee wilden we uitgevers aansporen om hun boeken te drukken op bosvriendelijk papier⁽¹⁾. Intussen zijn er mooie resultaten geboekt, zoals met de druk van Harry Potter. In Vlaanderen zijn er sinds de lancering van de campagne verschillende boeken op kringlooppapier verschenen. Joachim Regout van Asteline drukt voortaan ook boeken op bosvriendelijk papier.

Deze leuke kinderboeken werden op 100 % kringlooppapier gedrukt!

Waarom hebt u enkele jaren geleden contact opgenomen met Greenpeace?

Toen ik hoorde spreken over de boekencampagne, heb ik Greenpeace

laten weten dat ik ook op bosvriendelijk papier wilde drukken⁽²⁾. Er waren toen maar weinig Belgische uitgevers die positief reageerden op deze campagne!

Waarom wilde u dat initiatief nemen?

Ik wilde op mijn eigen terrein iets doen om een beter bosbeheer te bevorderen, want op verschillende plaatsen ter wereld is het echt rampzalig gesteld met het beheer van de bossen. Als uitgever was ik al dikwijls geconfronteerd met containers vol verspilld papier, hele voorraden boeken die vernietigd worden... Werkelijk ontstellend! Op een bepaald moment vroeg ik me af of ik als uitgever niet iets anders kon proberen.

Is milieuvriendelijk papier gemakkelijk te krijgen?

Drukkers bieden het zelden vanzelf aan,

omdat slechts een minderheid van de klanten daar belangstelling voor heeft. Om het milieu te beschermen moeten we ons niet alleen bewust zijn van de toestand van de wereld en iets doen aan onze consumptie, maar we moeten ook leren de echte ecologische keurmerken van de valse te onderscheiden! Soms hoor je wel eens slogans als 'voor elke boom die wordt omgehakt, wordt er ook een boom geplant', maar als dat betekent dat een oude, kostbare boom wordt gekapt en vervangen door een sparretje, is dat toch verschrikkelijk! Ik raak soms moeilijk wijs uit de verschillende keurmerken. De termen 'bio', 'natuur' en 'eco' worden vaak op een hoopje gegooid.

Staat de drukkerijwereld open voor een milieuboodschap?

De alternatieven blijven beperkt tot een niche van de drukkerijmarkt omdat zij niet hetzelfde rendement opleveren. Maar het lijkt me in elk geval belangrijk om vóór de drukkers de twee uiteinden van de productieketen bewust te maken: de klanten (uitgevers en consumenten) en de 'bosbeheerders'. En op politiek vlak moeten we aandringen op het creëren van echt waardevolle en duidelijk herkenbare labels.

Gaat u nog verder in uw initiatief?

Ja. Om bijvoorbeeld alle verspilling te vermijden, werk ik met kleine oplages. Ik vind het ook belangrijk om een beroep te doen op drukkers uit de nabije omgeving. Zo kunnen we vervuiling door overmatig transport vermijden.

Probeert u ook bij uw lezers de boodschap te verspreiden dat we minder papier moeten verbruiken?

Ik probeer veeleer iets te doen op mijn niveau door het voorbeeld te geven in plaats van hen de les te lezen. Als ik bijvoorbeeld mensen hoor zeggen: "Hoe mooi! En je zou niet zeggen dat het gerecycleerd papier is", ervaar ik dat als een kleine overwinning.

– Interview door Caroline Veter

⁽¹⁾ Greenpeace pleit voor het gebruik van kringlooppapier. Wanneer er toch nieuwe vezels nodig zijn, moeten die absoluut afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen.

Het FSC-label is het enige label dat een duurzaam bosbeheer garandeert. Meer informatie vindt u op www.greenpeace.org/boekencampagne.

⁽²⁾ De boeken die Joachim Regout uitgeeft zijn verkrijgbaar via de website www.asteline.be. Momenteel gaat het uitsluitend om jeugdboeken.

Ggo-vrij voeder moet terug op het menu!

Wie wil kiezen voor vlees, vis, eieren of zuivel afkomstig van dieren die niet met genetisch gemanipuleerde organismen (ggo's) zijn gevoederd, zou het binnenkort lastig kunnen krijgen. Sinds begin dit jaar weigeren de Belgische fabrikanten van mengvoeder nog langer ggo-vrij voeder te produceren. Daardoor dreigt u straks met elke omelet de wereldwijde productie van ggo-soja aan te moeten. Tenzij u kiest voor producten uit de biologische landbouw.

In Zuid-Amerika wordt een enorme hoeveelheid soja verbouwd om onze kippen, varkens, koeien en vissen te voederen. Van alle in Europa gebruikte soja wordt liefst 95 % ingevoerd, zomaar even 36,5 miljoen ton per jaar. Meer dan 80 % van die soja belandt uiteindelijk in diervoeder.

In Brazilië en Argentinië is de productie van soja de laatste dertig jaar explosief uitgebreid. De expansie van de intensieve sojateelt gaat gepaard met ontbossing, uitputting van de bodem, vervuiling en een groeiende werkloosheid. De teelt van genetisch gemanipuleerde soja heeft deze tendens alleen maar versterkt. Zij leidt tot toenemend gebruik van pesticiden en maakt de boeren steeds afhankelijker van de grote multinationals die de ggo's aanbieden. In de Verenigde Staten en Argentinië bestaat intussen meer dan 90 % van het soja-areal uit genetisch gemanipuleerde soja. Brazilië blijft voorlopig nog wat gespaard – ggo-soja maakt er 'nog maar' 60 % van de productie uit.

Greenpeace vraagt aan de distributiesector om ggo-vrij veevoeder op het menu te houden.

Aan u de keuze?

Meer dan de helft van de Europeanen staat afkerig tegenover ggo's. Dankzij een massale mobilisatie van consumenten- en milieuorganisaties heeft Europa sinds 2004 de meest verregaande ggo-wetgeving ter wereld. Keuzevrijheid staat daarin centraal: de consumenten moeten kunnen kiezen of ze al dan niet ggo's willen consumeren. Omdat informatie essentieel is om een keuze te kunnen maken, voorziet de wet een verplichte etikettering van ggo's in voeding voor mensen en dieren. Maar is deze wetgeving perfect? Neen. Producten afkomstig van dieren die zijn gevoederd met genetisch gemanipuleerde gewassen hoeven niet te worden geëtiketteerd. Het is dus onmogelijk om te weten of uw eieren, vlees of melk afkomstig zijn van dieren die zijn gekweekt met ggo's of niet.

Nochtans leken de zaken gunstig te evolueren. Dankzij een campagne van Greenpeace en andere ngo's hebben verschillende grote winkelketens zoals Colruyt, Delhaize en Carrefour voor een deel van hun dierlijke producten geëist dat uitsluitend ggo-vrij voeder werd gebruikt. De voederfabrikanten zetten daarna op hun beurt een systeem op om de ggo-vrije voeders strikt te scheiden van de voeders die ggo's bevatten.

Te duur!

Begin dit jaar hebben de voederfabrikanten de productie van ggo-vrij voeder stilgelegd. Ze beweren dat ggo-vrije soja gewoon niet meer beschikbaar is en klagen trouwens over de extra kosten voor het scheiden van voeder met en zonder ggo's. Maar hun argumenten houden niet altijd steek: er is wel degelijk ggo-vrije soja beschikbaar. De productie van ggo-vrij voeder heeft inderdaad een meerkost, maar die is in de eerste plaats het gevolg van het gebruik van ggo's.

Greenpeace wil absoluut ook een etikettering voor eieren, vlees, vis... Die etikettering zou de volledige keuzevrijheid van de consumenten garanderen. Meer dan een miljoen Europese burgers hebben een petitie ondertekend om deze eis te steunen. Die is reeds aan de Europese Commissaris voor Gezondheid overhandigd. Dit verhaal wordt dus vervolgd!

– Jonas Hulsens

■ Wat kunt u doen?

U wilt kost wat kost voeding zonder ggo's? Kies dan voor bioproducten – die zijn gegarandeerd ggo-vrij!

Eén ggo-populier maakt de lente niet

Het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) heeft een aanvraag ingediend voor veldproeven met genetisch gemanipuleerde populieren ⁽¹⁾. Na het positieve advies van de Adviesraad voor Bioveiligheid ligt de bal nu in het politieke kamp, bij de ministers Magnette (Leefmilieu) en Onkelinx (Gezondheid). Greenpeace hoopt dat zij die bal in de lucht zullen opvangen.

Greenpeace maakt zijn eis bekend aan de minister van Klimaat en Energie Paul Magnette.

In 2003 werd een aanvraag voor een veldproef met transgene appelbomen in België geweigerd. Dat was voor lange tijd de laatste aanvraag. Sinds vijf jaar gedraagt België zich voorbeeldig door op zijn grondgebied geen ggo-teelten of -experimenten toe te staan. Even dachten we dus dat we veilig waren, maar dat was buiten de edelmoedigheid van de promotoren van ggo's gerekend... Nadat die eerst beloofden het hongerprobleem uit de wereld te helpen, willen ze nu de strijd tegen de klimaatverandering aanbinden. Ze willen de koorts van de aarde doen dalen door haar ggo's voor te schrijven.

De aanvraag tot veldproeven heeft betrekking op genetisch gemanipuleerde populieren die minder lignine zouden produceren – het bestanddeel van hout dat zorgt voor de stevigheid ervan. Zonder de kleverige lignine kan het hout makkelijker omgezet worden in brandstof. Zo hoopt men de productie van biobrandstoffen van de zogenaamde tweede generatie te bevorderen. De tests zouden gedurende zes jaar worden uitgevoerd in Gent met inachtneming van heel strenge controle- en veiligheidsmaatregelen: een afrastering rond

de site, tweewekelijkse verwijdering van de bloesems, reiniging van het gebruikte materiaal, vernietiging van de bomen na het experiment... Die maatregelen zeggen veel over de kans op verspreiding van ggo's in het milieu. Iets waar Greenpeace zich nu al bijna tien jaar tegen verzet.

Dergelijke maatregelen zouden onmogelijk toe te passen zijn in geval van teelt voor industriële productie, die logisch gezien de volgende stap vormt. Bij toepassing op grote schaal kan het risico niet meer in de hand worden gehouden. De ggo's kunnen zich verspreiden via pollen, zaden of stekken van takken. Er bestaat dus een reëel gevaar dat genetisch materiaal van de plantages overgaat op verwante soorten.

De politici moeten beslissen

Waarom zou men een onderzoek toelaten waarvan de commerciële toepassingen zoveel risico's inhouden voor het leefmilieu? Om de klimaatverandering doeltreffend aan te pakken, kunnen we beter de technologie van auto's duurzamer maken en het aantal gereden kilometers verminderen. Als we gebruik gaan maken van ggo's voor de productie van biobrand-

Een rij populieren in Dhuy (Eghezée). Deze typische bomen zouden wel eens kunnen worden bedreigd door de commercialisering van transgene populieren.

stoffen, zal de strijd tegen de klimaatverandering andere milieuproblemen in het leven roepen. Want biotechnologie wordt automatisch beschouwd als gunstig voor het leefmilieu, zonder daarbij rekening te houden met de negatieve gevolgen op lange termijn en met meer vernieuwende alternatieven. De uitdaging voor onze politici bestaat erin het dossier in zijn geheel te bekijken en te evalueren wat er te winnen én te verliezen valt.

Nu er steeds meer stemmen opgaan, vooral in het Europees Parlement, voor een moratorium op transgene bomen, is het meer dan ooit nodig om het voorzorgsprincipe ⁽²⁾ te hanteren, de enige garantie dat de natuur geen openluchtlaboratorium wordt. Wanneer de ministers de test met ggo-populieren toestaan, zou dat het einde betekenen van het stilzwijgende moratorium dat in België sinds 2002 bestaat. Dat is een gevaarlijke stap in de richting van de commercialisering van transgene bomen die ons verder verwijderd van een duurzame landbouw die de biodiversiteit respecteert en de klimaatverandering niet in de hand werkt.

– Natacha Adam

⁽¹⁾ De beslissing werd verwacht tegen eind mei.

⁽²⁾ Het voorzorgsprincipe betekent dat er maatregelen moeten genomen worden als er aanwijzingen zijn dat iets schadelijk kan zijn voor het milieu, zelfs als dat nog niet wetenschappelijk bewezen is.

80 % van onze donateurs werkt met een doorlopende opdracht. En u?

Steunt u onze campagnes met een overschrijving? Lees dan zeker verder! Indien u dat wenst, kunt u ook kiezen voor de formule van de doorlopende opdracht. Dat is gemakkelijk, doeltreffend, economisch en milieuvriendelijk. Iedereen heeft er voordeel bij!

Gemakkelijk

- Vul het formulier in dat u bij dit magazine aantreft.
- Bezorg het aan uw bank (eventueel via pc banking) of stuur het rechtstreeks aan Greenpeace in de retourenveloppe bij dit magazine.

Doeltreffend

- U kunt uw permanente opdracht op elk moment wijzigen of stopzetten (via uw bank of pc banking).
- U biedt ons de mogelijkheid om onze campagnes te plannen op lange termijn.

Economisch

- U spreidt uw bijdrage over het hele jaar.
- Wij hoeven geen portkosten te maken om u een herinneringsbrief te zenden.

Milieuvriendelijk

- We verbruiken minder papier!

U ziet wel iets in deze formule? Aarzel dan niet langer! Uw steun is van essentieel belang: zoals u weet, aanvaardt Greenpeace geen enkele gift van bedrijven of politici. Onze financiële onafhankelijkheid (en onze activiteitsvrijheid!) hebben wij dus volledig aan u te danken. Natuurlijk worden al uw giften samengeteld. Vanaf 30 euro per jaar ontvangt u een fiscaal attest.

ANTWOORDSTROOK

Ja, ik wil graag een Greenpeacevoordracht aanvragen over:

☐ werking van Greenpeace	☐ ggo's
☐ klimaatverandering	☐ giftige stoffen
☐ groene stroom	☐ klimaat en auto
☐ oerbossen	☐ te bespreken

De voordracht zou gehouden worden voor een groep van

- ☐ een vereniging: naam
- ☐ de lagere school: leerjaar
- ☐ het secundair onderwijs: leerjaar
richting:
- ☐ andere:

Voornaam: _____ Naam: _____

Straat: _____ Nr: _____ Bus: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Telefoon: _____

E-mail: _____

Geboortedatum: _____

Interesse? Stuur de antwoordstrook op naar Elke De Laet, Haachtsesteenweg 159 - 1030 Brussel of elke.de.laet@greenpeace.org. Dan neemt Elke zo vlug mogelijk contact met u op om de mogelijkheden qua inhoud en timing te bespreken.

Nodig een Greenpeacespreker uit!

Wil u in uw vereniging, lokale groep of in uw school kennismaken met het werk van Greenpeace? Onze voorlichters komen graag bij u langs om een woordje uitleg te geven.

Voorlichters zijn vrijwilligers die bij ons een didactische en inhoudelijke opleiding krijgen voor het geven van voordrachten. Hoe een voordracht aanvragen? Heel eenvoudig. Vul deze antwoordstrook in en stuur hem terug naar de contactpersoon onderaan.

© GREENPEACE

Onze nieuwe rubriek 'Uw mening telt'

Vanaf het volgende nummer van Greenpeace Magazine willen wij ruimte maken voor u. Voortaan kunnen onze sympathisanten hun mening geven over een milieuthema.

Wij willen hiermee een drievoudig doel bereiken: allereerst willen wij u als sympathisant aan het woord laten, vervolgens willen we u de gelegenheid bieden om een ervaring of een raadgeving te delen waar andere lezers eventueel iets aan kunnen hebben en ten slotte krijgen wij op die manier de mogelijkheid om rekening te houden met uw mening over een bepaald milieuthema bij het plannen van onze campagnes.

Concreet

- In het volgende nummer van ons magazine vindt u een rubriek 'Uw mening telt'.

- Die zal systematisch onze vraag en uw antwoorden bevatten: vanaf dit nummer stellen wij u een vraag en nodigen wij u uit om daarover uw mening te geven (zie kader). Een selectie van de reacties die we ontvangen, publiceren we dan in het volgende magazine. We plaatsen ook een selectie in onze rubriek 'Uw mening telt' op www.greenpeace.be. U vindt u er nog meer vragen waarover wij heel graag uw mening zouden kennen!

Wij hopen alvast dat deze uitwisseling van opinies interessant zal zijn voor iedereen.

Uw mening telt

Welke initiatieven hebt u genomen om minder met de auto te rijden?

Stuur ons uw mening zo snel mogelijk toe per e-mail:
opinion@be.greenpeace.org

Wilt u onze nieuwsbrief ontvangen?

Naast Greenpeace Magazine kunt u ook maandelijks onze elektronische nieuwsbrief ontvangen. Daarmee kunt u het laatste nieuws over de campagnes die we voeren en onze overwinningen op de voet volgen. Hij bevat ook een agenda met activiteiten van Greenpeace of andere organisaties.

Als u zich inschrijft voor onze nieuwsbrief, kunt u zich ook opgeven als cyberactivist van Greenpeace. U krijgt dan regelmatig een oproep per e-mail om deel te nemen aan onze internetacties.

Wilt u onze nieuwsbrief ontvangen? Dat gaat heel gemakkelijk, gewoon inschrijven via onze website **www.greenpeace.be**.

Sterartiest voor Greenpeace

Geert Hunaerts zong dit voorjaar in Steracteur/Sterartiest op Eén bijna 7.000 euro bij elkaar voor de campagne Oceanen en Zeeën van

Greenpeace. Geert wou echter méér doen: hij nam een eigen versie van «Ik wil niet dat je weggaat» van Clouseau op. Deze single wordt nu ten bate van Greenpeace verkocht op **www.belgianmusiconline.be**

Greenpeace onderbreekt zijn merchandising

U hebt waarschijnlijk gemerkt dat wij gestopt zijn met de verspreiding van onze merchandisingcatalogus via ons magazine? Eind 2007 hebben wij beslist om onze samenwerking met Green Licence, onze partner voor de verkoop van artikelen, stop te zetten.

Oorspronkelijk verkochten we een gevarieerd aanbod van producten met het Greenpeace-label in winkels en per postorder om onze boodschap ruim te verspreiden en nieuwe mensen te bereiken. Ze betekenden ook extra inkomsten om onze campagnes te bekostigen. Ten slotte konden we met deze duurzame producten het goede voorbeeld geven aan consumenten en industrie. Maar de verkoop beantwoordde niet langer aan onze ambities. Ook de vele reacties van onze sympathisanten hebben er ons van overtuigd dat de formule niet meer voldeed aan de verwachtingen van mensen die Greenpeace willen steunen door iets aan te kopen.

Wij zijn op dit moment op zoek naar een of twee alternatieve formules die ons de mogelijkheid moeten bieden om de bovenvermelde doelstellingen te bereiken en beter aanwezig te zijn in het straatbeeld. Wij houden u zeker op de hoogte van de verdere ontwikkelingen.

■ Neem zelf deel aan Greenpeaceacties!

Peter heeft zich van bij het begin verzet tegen de verspreiding van genetisch gemanipuleerde organismen. Nu neemt

hij deel aan de acties om te voorkomen dat ggo's in het milieu worden verspreid. Charlotte is meer dan ooit voor hernieuwbare energie. Via de acties van Greenpeace probeert ze mee een einde te maken aan vervuilende energie en promoot ze milieuvriendelijke energiebronnen.

En u? Bent u bezorgd om het milieu?

Wilt u op het terrein bijdragen aan de bescherming van het milieu voor de volgende generaties? Dan kunt u actievoerder worden bij Greenpeace.

Wat u zeker moet weten:

- het gaat om een vrijwillig engagement;
- geweldloosheid, teamgeest en motivatie zijn van het grootste belang;
- veiligheid gaat voor alles;
- technische bagage (vb. klimmen) is een extra troef;
- een elementaire kennis van het Engels is noodzakelijk;
- u kunt zich snel vrijmaken voor 2 tot 3 opeenvolgende werkdagen;
- u bent minstens 18.

Bent u geïnteresseerd? Vul dan snel de antwoordcoupon in.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil deelnemen aan de acties van Greenpeace:

Naam:		Voornaam:	
Straat:		Nr:	Bus:
Postcode:		Gemeente:	
Tel:		Geboortedatum:	
E-mail:			

Opsturen naar: Greenpeace, t.a.v. Caroline Dossche, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel

■ Greenpeace steunen via een legaat of schenking

Waarom zou ik een testament opstellen? Hoe stel ik een testament op? Hoeveel bedragen de successie- of schenkingsrechten? Hoe kan ik Greenpeace steunen door middel van een legaat of schenking?

Heel wat mensen stellen zich deze vragen wanneer ze een testament willen opstellen of een schenking willen doen. In onze brochure Testamenten en schenkingen vindt u de antwoorden. Het eerste deel van de brochure handelt over testamenten en schenkingen in het algemeen. We vestigen bijvoorbeeld uw aandacht op het bestaan van het duolegaat, een interessante formule die u een aanzienlijke belastingbesparing kan opleveren. In het tweede deel van de brochure gaan we dieper in op onze werking en onze milieubeschermingscampagnes.

Kortom, een brochure die zeker de moeite loont om eens door te nemen. U kunt ze vrijblijvend aanvragen. Stuur ons de antwoordstrook ingevuld terug of contacteer Raf Drijvers via mail op raf.drijvers@greenpeace.org of telefonisch op 02 274 02 33.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil graag de brochure Testamenten en schenkingen ontvangen.

Naam:		Voornaam:	
Straat:		Nr:	Bus:
Postcode:		Gemeente:	
Telefoon:		Geboortedatum:	

Stuur dit formulier naar : Greenpeace, t.a.v. Raf Drijvers, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel.

GREENPEACE dossier

Zomer 2008 • Juni - juli - augustus

Biobrandstoffen, geen mirakeloplossing!

Biobrandstoffen worden steeds meer beschouwd als een van de oplossingen om de uitstoot van broeikasgassen van de transportsector te beperken. Nochtans blijkt uit een groeiend aantal wetenschappelijke studies dat biobrandstoffen in veel gevallen meer slecht dan goed doen voor het klimaat en dat ze rampzalige gevolgen kunnen veroorzaken op ecologisch en sociaal vlak. Biobrandstoffen zullen nooit de oplossing bieden voor een werkelijk duurzaam mobiliteitsbeleid. Greenpeace vindt dat het hoog tijd is om het aanvankelijke enthousiasme over de biobrandstoffen grondig bij te stellen.

Biobrandstoffen in de lift?

Er is de laatste tijd veel te doen rond biobrandstoffen. De Europese Unie heeft er zelfs een van haar stokpaardjes van gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen uit de vervoersector terug te dringen. Die oplossing lijkt aantrekkelijk: brandstof produceren op basis van gekweekte planten, wie heeft daar nooit van gedroomd, nu we geleidelijk aan afstevnen op een nijpend gebrek aan fossiele brandstoffen? Maar de medaille heeft ook een keerzijde. En de nadelen zijn heel wat omvangrijker dan de eventuele voordelen die de biobrandstoffen kunnen bieden.

Deze brandstoffen die 'anders zijn dan de andere' worden geproduceerd op basis van biomassa. Het gaat om hernieuwbaar organisch materiaal zoals zonnebloem-, palm- en koolzaadolie, maïs en suikerriet... Vormen zij dé oplossing om de motoren van onze auto's milieuvriendelijker te laten draaien (met ethanol en biodiesel⁽¹⁾)? Ziet u het al voor zich? Uitgestrekte akkers, allemaal bestemd voor de teelt van biobrandstoffen... Maar slechts een beperkt deel van onze aarde is bestemd voor de landbouw en de teelt van voedselgewassen moet in elk geval voorrang krijgen!

De EU lijkt weinig waarde te hechten aan deze overweging. Door de dreiging van de klimaatverandering moet de CO₂-uitstoot absoluut beperkt worden, te beginnen met de emissies van de transportsector. De EU heeft zich tot doel gesteld om tegen 2020 ten minste 10 % biobrandstoffen te gebruiken voor het vervoer, ook al leveren die momenteel amper 1 % van de brandstoffen die nodig zijn voor het Europese transport.

Hoe kon de EU deze doelstelling vastleggen hoewel een impactevaluatie van de Europese Commissie uit 2006 aantoonde dat de CO₂-uitstoot die vrijkomt door ontbossing (o.a. voor de aanplanting van gewassen voor biobrandstoffen) en door het bewerken van de velden wel eens hoger zou kunnen liggen dan de winst die wordt gerealiseerd door het gebruik van de biobrandstoffen? De EU lijkt ook te zijn gezwicht voor de druk van vooral de biotechnologische industrie en de autoconstructeurs. De biotechnologische industrie ziet in biobrandstoffen een manier om ggo-gewassen nieuw leven in te blazen, die volgens de sector een duidelijk hoger rendement zouden hebben dan de traditionele teelten. Al zijn er vandaag heel wat wetenschappelijke studies die dit tegenspreken. Voor de autoconstructeurs zou de invoering van biobrandstoffen dan weer de ideale oplossing vormen om het rendement van de auto's niet te moeten verhogen... Het is duidelijk dat de EU eigenlijk zelf niet

genoeg landbouwgrond beschikbaar heeft om haar doel van 10 % biobrandstoffen te bereiken. Daarom zal de EU een groot deel van haar biobrandstoffen moeten invoeren. Daardoor zullen we afhankelijk worden van de productielanden.

Biobrandstoffen, de stormloop op 'het nieuwe groene goud'?

De EU is nochtans niet de enige die biobrandstoffen als dé oplossing beschouwt: de VS verstrekken royaal subsidies voor de teelt ervan en India en China koesteren plannen om het aandeel van de biobrandstoffen fors uit te breiden. Ook een groeiend aantal andere regeringen lijkt gewonen voor biobrandstoffen, zowel in de rijke landen als in de landen van het Zuiden, met Brazilië voorop.

Nochtans brengt deze stormloop voor 'het nieuwe groene goud' ook heel wat problemen met zich mee. Biobrandstoffen kunnen zeker niet sowieso worden omschreven als milieuvriendelijk.

Luchtfoto van het Braziliaanse Amazonewoud. Het bos is platgebrand om plaats te maken voor veeteelt en landbouw. Wat wordt dit in de nabije toekomst met de stijgende vraag naar biobrandstoffen?

De plantages in Indonesië en Brazilië in de kijker

De wereldwijde stijgende vraag naar biobrandstoffen, vooral in de Europese Unie, leidt tot heel wat beroering in de landen van het Zuiden, die zich reppen en van alles ondernemen om plantages aan te leggen van palmolie, soja, suikerriet, ... De bossen worden er onherstelbaar verwoest en dat veroorzaakt sociale en ecologische drama's. We richten hier even de schijnwerpers op Indonesië en Brazilië.

Voor Greenpeace mag de teelt van biobrandstoffen in geen geval leiden tot de aantasting of de omvorming van bossen of andere natuurlijke ecosystemen. Evenmin mogen deze gewassen de teelt van voedingsgewassen verdringen en de exploitatie moet ook gebeuren met respect voor mens en milieu. Ten slotte moeten de biobrandstoffen een aanzienlijke daling van de uitstoot van broeikasgassen teweegbrengen. Vaak zijn deze voorwaarden niet vervuld, zoals het voorbeeld van Indonesië en Brazilië ons leert.

Indonesië: allesbehalve duurzame palmolie

Laten we even koers zetten naar Indonesië. Samen met Maleisië is dit land goed voor 80 % van de palmolieproductie. Tegen 2009 hoopt Indonesië een marktaandeel van 20 % van de biobrandstoffen in Europa te veroveren. Vandaag is het land al wereldrecordhouder van de snelste ontbossing met een enorme uitstoot van broeikasgas-

sen tot gevolg. Dat heeft vele oorzaken en een daarvan wordt met de dag zichtbaarder: de aanleg van palmolieplantages voor de productie van cosmetica, voeding en sinds kort ook biobrandstoffen! Een artikel in het wetenschappelijk tijdschrift Science⁽²⁾ toont goed aan hoe de productie van biobrandstoffen al te vaak ten koste gaat van waardevolle ecosystemen zoals regenwoud of savanne, die worden vernietigd voor het telen van energiegewassen. De ontbossing veroorzaakt een koolstofschuld die maar zeer traag terugbetaald wordt. In Maleisië, waar verschillende types regenwoud plaats moeten ruimen voor de teelt van oliepalmen voor biodiesel, bedraagt de koolstofschuld 86 tot 420 jaar. Dat wil zeggen dat we zo lang permanent palmolie moeten produceren vooraleer we de eerste netto CO₂-winst kunnen boeken. Dat is een absurde situatie die het klimaat niets vooruit helpt.

Deze plantages nemen niet alleen de plaats in van de tropische oerbossen,

maar ook van de veenmoerasbossen, waarvan de bodem een enorme opslagplaats van koolstof vormt. In de provincie Riau, op het eiland Sumatra, vormen deze specifieke wouden alleen al een voorraad van 14,6 miljard ton koolstof. Als die worden verwoest, zou dit een uitstoot van broeikasgassen veroorzaken die overeenstemt met de hoeveelheid die op één jaar tijd op wereldvlak wordt uitgestoten. En toch zal de voorziene uitbreiding van de palmolieplantages de komende jaren wel degelijk ten koste gaan van deze veenmoerasbossen...

Bovendien kunnen de werkomstandigheden op deze plantages allerminst duurzaam genoemd worden: vaak werken vrouwen er mee om hun echtgenoten te helpen om de productiequota te halen, maar zij krijgen daarvoor geen loon. Kleine kwekers werken in loondienst van de grote multinationals en door de uitbreiding van de plantages wordt de plaatselijke bevolking vaak van haar gronden verdreven.

Actievoerders van Greenpeace bouwen dammen om de veenmoerasbodembodem te beschermen, die grote hoeveelheden koolstof bevat.

Brazilië, het 'paradijs' van het suikerriet

In Brazilië wordt op grote schaal suikerriet gekweekt om verwerkt te worden tot ethanol, dat dient als brandstof voor de talrijke voertuigen in het land. 50 % van alle ethanol is trouwens afkomstig uit Brazilië. Het land heeft bovendien plannen om zijn productie van suikerriet de komende zes jaar nog met 55 % uit te breiden om tegemoet te komen aan de vraag van de EU en de VS. Suikerriet is een gewas met een hoge energiewaarde en de verwerking van suikerriet tot ethanol heeft in Brazilië een aanzienlijke vermindering van de uitstoot van broeikasgassen mogelijk gemaakt. Maar jammer genoeg valt er niet alleen goed nieuws te melden. Het milieu krijgt het zwaar te verduren: de gronden en de resten van de vegetatie worden platgebrand om plaats te maken

Een meisje draagt suikerriet in het Braziliaanse dorp Morada Nova.

voor plantages. Door de rook die zich daarbij ontwikkelt, komen grote hoeveelheden CO₂ in de atmosfeer terecht. De arbeidsomstandigheden hebben veel weg van slavernij. De arbeiders ontvangen vaak een belachelijk laag loon, hoewel er buitensporige eisen worden gesteld op het vlak van rendement. Suikerriet is een gewas dat veel water nodig heeft. Wanneer dat water niet in voldoende mate beschikbaar is, moet een irrigatiesysteem worden aangelegd dat rechtstreeks het overleven van andere landbouwgewassen en dus ook de plaatselijke voedselzekerheid in het gedrang brengt. Wanneer Brazilië zijn plannen voor de uitbreiding van de productie van ethanol wil uitvoeren, dreigt het landbouwareaal zich verder uit te strekken tot aan en over de grenzen van het Amazonegebied, het Atlantische woud en de Cerrado.

Er zijn biobrandstoffen en... biobrandstoffen

Palmolie en suikerriet maar ook tarwe, soja en koolzaad zijn biobrandstoffen van de eerste generatie, die worden vervaardigd op basis van voedingsgewassen. Zij bieden weinig mogelijkheden. Maïs en tarwe dienen net als suikerriet voor de productie van ethanol. Soja en koolzaad zijn bestemd voor de productie van biodiesel. Al deze gewassen hebben een aanzienlijke negatieve impact op het leefmilieu: de landbouwmethodes van maïs in de Verenigde Staten zijn weinig duurzaam, omdat ze sterk afhankelijk zijn van meststoffen en pesticiden. Voor de teelt van soja moeten uitgestrekte stukken Amazonewoud verdwijnen. In Europa zullen de plannen voor de tarweteelt onvermijdelijk de druk op de grond verhogen. Europees koolzaad is dan weer weinig interessant qua energierendement en vereist bovendien een grote hoeveelheid chemische meststoffen en pesticiden... Ligt de oplossing dan bij de biobrandstoffen van de tweede generatie? Die worden geproduceerd op basis van resten van landbouw- of houtproducten en vormen dus geen concurrentie met voedingsgewassen. Het kan gaan

om afvalmateriaal van bomen, gras, stro, ... Omdat zij een hogere energiebalans hebben dan ethanol van de eerste generatie, is Greenpeace er voorstander van om het onderzoek en de ontwikkeling in verband met deze technologieën te bevorderen. Momenteel zijn biobrandstoffen van de tweede generatie nog niet commercieel beschikbaar. Voorwaarde is wel dat er voor de tweede generatie geen gebruik gemaakt wordt van genetisch gemanipuleerde gewassen! Want dan

wordt één probleem gewoon door een ander vervangen.

En hoe zit het met zeewier? De productie van biodiesel op basis van algen staat nog maar in de kinderschoenen, maar lijkt wel een veelbelovende optie. Sommige algen produceren immers grote hoeveelheden natuurlijke olie. Belangrijk is wel dat de algen worden geproduceerd in een gesloten omgeving zodat ze niet kunnen doordringen in het natuurlijke milieu.

Rijden we binnenkort allemaal op biobrandstof? Dat is niet zeker!

Biobrandstoffen zijn allesbehalve een wondermiddel. Bovendien zullen zij een beperkte rol spelen in de ontwikkeling van een duurzaam transportbeleid. Greenpeace vindt het van essentieel belang dat de EU en alle landen die van plan zijn om meer biobrandstoffen te gebruiken zich – eindelijk – toeleggen op het uitwerken van een werkelijk duurzaam mobiliteitsbeleid.

In plaats van kost wat kost 10 % van de conventionele brandstoffen tegen 2020 te willen vervangen door biobrandstoffen, moet de Europese Unie deze bindende doelstelling laten vallen en echte oplossingen ontwikkelen om de strijd met de CO₂-uitstoot uit het wegverkeer aan te binden. Ze moet het wegverkeer beperken door fiscale maatregelen, de producenten dwingen minder energievervlindende auto's te

bouwen en die standaard te verkopen en de consumenten aanmoedigen om te kiezen voor een zuinige auto en meer duurzame vormen van mobiliteit.

Volgens Greenpeace leveren de biobrandstoffen van de eerste generatie maar weinig mogelijkheden. De brandstoffen van de tweede generatie bieden het voordeel dat ze niet in concurrentie treden met de voedingsgewassen en dat ze een gunstigere

energiebalans hebben. Misschien zullen zij ooit kunnen helpen om onze auto's milieuvriendelijker te laten rijden, maar zij zullen nooit een hoofdrol spelen.

Energie? Ja, maar niet tot elke prijs!

Om optimaal gebruik te maken van biomassa moet die eigenlijk bij voorkeur dienen voor de productie van elektriciteit en warmte en niet om auto's op te laten rijden. In die zin kan biomassa een sleutelrol spelen in een duurzaam en milieuvriendelijk energiemodel, dat vooral gebaseerd is op hernieuwbare energie en efficiënt energieverbruik, zowel in de ontwikkelingslanden als bij ons. Voorwaarde blijft natuurlijk wel dat ook deze biomassa duurzaam geproduceerd wordt. Neem bijvoorbeeld de installaties voor warmtekrachtkoppeling, die werken op basis van plantaardige energie. Zij worden gebruikt om elektriciteit en warmte te produceren en zijn bijzonder geschikt voor toepassingen van warmtenetwerken of voor industrieel gebruik. Momenteel zijn er in België nog niet veel van dergelijke installaties, maar de ontwikkeling ervan zou ongetwijfeld een verdere stap betekenen in de richting van een duurzamer energiesysteem. Dus toch plantaardig materiaal om energie te produceren? Ja, maar niet tot elke prijs!

– Caroline Veter

Referenties :

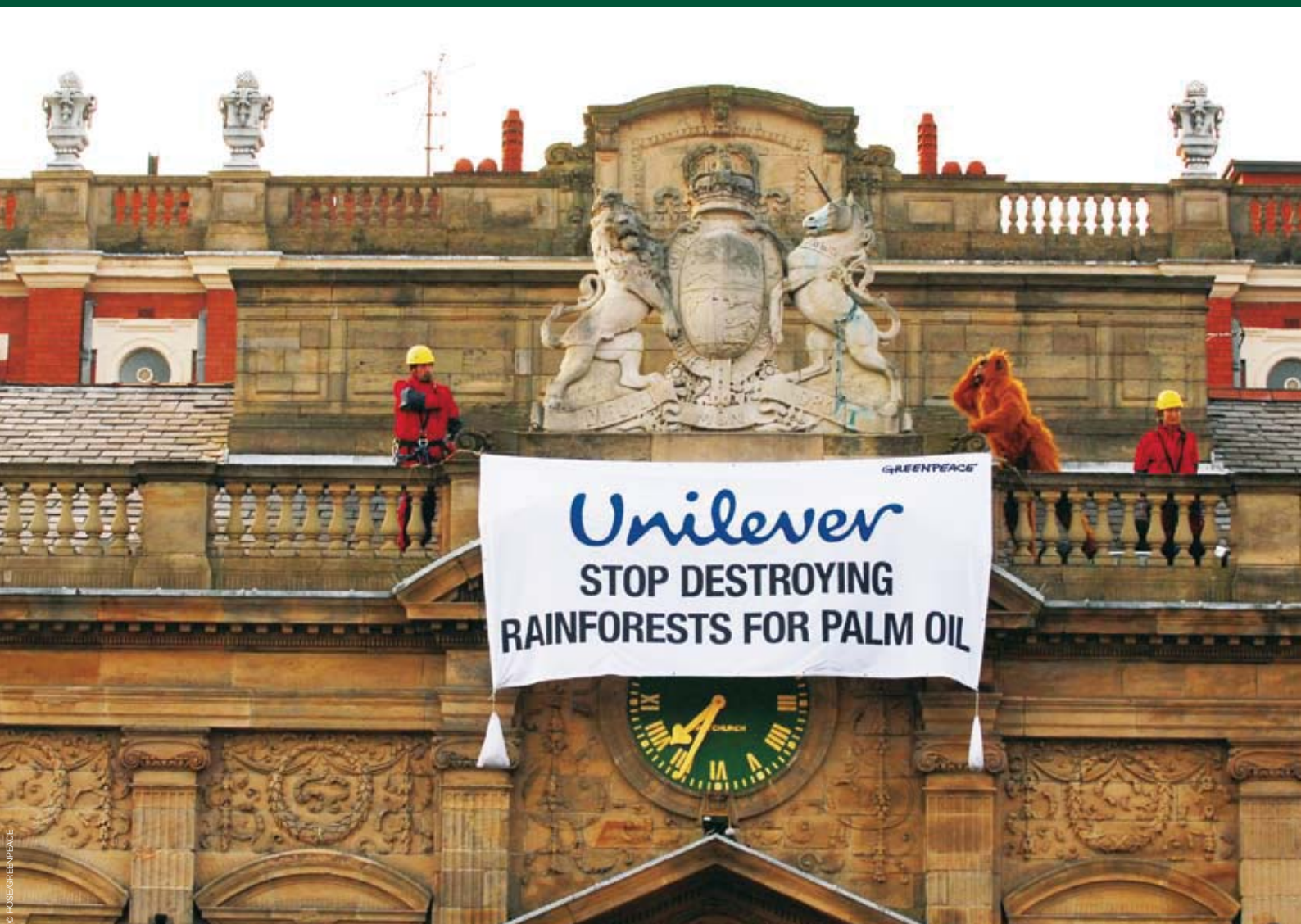
- How the palm oil industry is cooking the climate, Greenpeace, november 2007;
- Position on Bioenergy, Greenpeace, februari 2008;
- Bio-fuelling Poverty, Why the EU renewable-fuel target may be disastrous for poor people, Oxfam International, november 2007;
- The EU's agrofuel folly: policy capture by corporate interests, CEO, juni 2007.

⁽¹⁾ Ethanol vervangt de benzine voor auto's en wordt geproduceerd op basis van suikerhoudende gewassen. Biodiesel, zoals de naam aangeeft, kan dienen als vervanging van diesel en wordt vervaardigd op basis van oliehoudende gewassen.

⁽²⁾ Fargione, J., en al., Science, 319, 2008, 1235-1238, 7 februari 2008.

Installatie op biomassa in Dresden, Duitsland.

Bedankt!

Palmolie wordt verwerkt in biobrandstoffen en cosmetische producten. Unilever gebruikt palmolie onder ander in zijn productlijn van Dove. Het probleem is dat die olie gedeeltelijk afkomstig is van plantages die de plaats innemen van oerbossen in Indonesië. Op die manier draagt Unilever bij aan ontbossing en de bedreiging van orang-oetangs in de streek.

Greenpeace voerde actie voor de vestigingen van Unilever in Londen, Liverpool, Rome en Rotterdam.

Tegelijkertijd werd zowel in België als elders ter wereld een parodie op een videoclip van Dove gelanceerd met de oproep om een mail te sturen naar Unilever om hen aan te sporen het Indonesische oerbos niet om zeep te helpen.

Begin mei zette Unilever een eerste stap in de goeie richting. Het bedrijf kondigde aan dat het onze vraag voor een moratorium op ontbossing in Indonesië steunt. Die overwinning hebben we ook aan uw enthousiaste deelname aan deze campagne te danken!

Greenpeace blijft uiteraard druk uitoefenen zodat Unilever zijn engagement omzet in concrete daden op het terrein.

Steun ons! 001-1380706-84

GREENPEACE

www.greenpeace.be